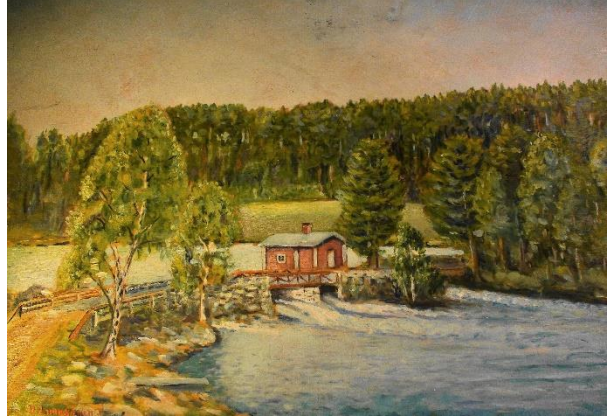

Palokin Kosket – Kylän Sydän

1900-luvulla Palokki oli vireä kylä. Sauna-, Kissa-, Hapatos- ja Sahakosket sijaitsivat aivan kylän keskellä. Kosken kohina ja kuohujen pärske olivat olennainen osa kylän äänimaisemaa. Kohina kantautui korvaan aamulla ensimmäisenä ja illalla se uinutti uneen kuin tuutulaulu. Kosken kohina tuntui turvalliselta ja rauhoittavalta, vaikka se valitettavasti ottikin omansa; jopa ihmishenkiä.

Niilo Luukkosen maalaus Palokista (kuvassa Kaisansauna sekä Kissa- ja Hapatoskoski, taulun omist. M.Sopanen)

Kosken rantoja laidunsivat mm. lehmät. Lehmillä oli raikas kosken vesi juomanaan, tuoretta ruohoa saatavilla ja kosken kohina musiikkinaan. Lapsetkin kirmasivat siellä leikkimässä, vanhemmat luottivat lapsiinsa. Koska kosket kuuluivat olennaisesti jokaisen elämään, niillä ei myöskään peloteltu jälkikasvua. Kosken rannoilla oli useita saunoja ja pyykkitupa. Kauppias Pohjolaiselta sai varata pyykinpesuvuoron.

Mikäpä oli pyykkiä pestessä, kun puhtaat pyykkiä sai huuhdottua virtaavassa raikkaassa vedessä.

Siiri Koistinen pyykkivasuineen, taustalla Sahakosken niskan vanha puusilta.

Kylälle saatiin sähköt omasta sähköturbiinista, joka oli Sahakoskessa. Turbiini toimi aina vuoteen 1954 saakka, samoin kuin Sahakosken mylly. Normaalisti sähköä saatiin aamuviidestä iltakymmeneen. Mikäli kylälle oli tulossa mm. Hackman yhtiön "Herroja", niin turbiinilta saatiin "jatkoaika" valojen palamiselle. Koskien kautta uitettiin myös paljon puutavaraa toimitettavaksi eteenpäin, Palokin sahan kautta myös mm. Venäjälle.

Pohjolaisen sekatavarakaupasta hankitusta norjalaisesta turskasta saatiin lipeäkalaa joulupöytään seuraavasti: Laita turska / turskat itseommeltuun pellavakankaiseen säkkiin ja kiinnitä se Palokin pyykkilaiturin tolppaan narulla kiinni. Kosken virtaava vesi huljuttelee ja pehmentää säkissä olevat turskat.

Kosken sillat olivat kaikkien, mutta etenkin nuorison kokoontumispaikkana.

Potkurimiehet Kissakosken sillalla (vas. Voitto Koponen, keskellä Emil Kokko, Yläkallioiseen hukkuneen Eemil Kokon poika, oik. tuntematon).

Olipa sillan kaiteisiin kirjoitettu paljon "lemmenvalojakin", myös rippikuvauksia on tehty silloilla. Kun perheisiin tuli

vieraita, niin useinpa vieraiden kanssa käytiin myös kosken kuohuja ihastelemassa.

"Kalaherrat" eli Kuopion Urheilukalastajat järjestivät vuosittaiset perhonneittokisat Saunalammen pohjoispään suolla. Tapahtuma oli odotettu ja se kokosi innokkaat kalastuksen ystävät yhteen.

Palokin koulu ja kalahautomo sijaitsivat Saunakosken rannalla. Opetustarkoituksessa koululaiset saivat vierailla ja tutustua kalahautomon toimintaan mm. luonnontiedon tunneillaan.